

Nap

Szeptemberben is igen magas volt a Nap aktivitása, negyven szabad-szemes foltról érkezett észlelés (mdf: 1,9). A hónap végén szinte minden nap látni lehetett 2-3 szabad-szemes foltot. Külön köszönet Hadházi Csabának a sok szép rész-letrajzért!

1-jén egy visszatérő D típusú csoport van CM-en, -15° -on. Tőle nyugatra igen közel egy kisebb pórushalmaz helyezkedik el. 2-ára megszapornodnak körülötte a pórusok, és egy kisebb A típusú csoport is mutatkozik tőlük északra, mely 3-ára el is tűnik. 3-ára a két eredeti csoport is visszafejlődik, az egyik kis monopolárrá alakul, mely 4-én még látható, a másik 4-ére eltűnik.

1-én -20° -on egy C típusú AA is megfigyelhető volt a Ny-i peremnél. 4-én még észlelték, kiterjedt fáklyamező vette körül.

Ugyancsak 1-jén a CM-en $+23^\circ$ -on stabil monopolár volt látható, amely egyben visszatérő és szabad-szemes folt is. 7-én nyugszik.

A K-i peremen két feltűnő fáklyamező jelenik meg elsején, másodikán már két foltcsoport is. -8° -on egy I, -18° -on pedig egy C. 7-ére megszapornodnak a csoportok, CM-en -18° -on egy D, -15° -on és -22° -on két D, -27° és -30° között pedig egy E típusú AA. A két D és E „emeletes” foltcsoportot alkot. 7-én egy újabb D típusú csoport kel -12° -on, amely 12-én van CM-en E típusúként. Az emeletes csoport 10-12-én halad át a CM-en. Az első csoport 13-án nyugszik, majd sorra a többi 18-áig. Csak a fáklyamezők láthatók utánuk. Az E típusú vezető foltja 78 ezer km átmérőjű volt. Az emeletes foltcsoportok együttes hossza 430 ezer km volt. Az északi féltekén 3-án két D típusú AA van a CM-en, $+12^\circ$ -on és $+17^\circ$ -on. Szabad-szemes páros, 10-én nyugszik.

7-én egy A típusú csoport jelenik meg fáklyamezőben. 10-én vonul át a CM-en, $+23^\circ$ -on. 11-én C, 14-ére A típusúvá fejlődik vissza. 15-én elhal.

12-én kel egy pórushalmaz $+10^\circ$ -on, mely C-re fejlődik, és 17-én elhal. 12-én még egy D típusú csoport is kel -10° -on. 18-án egy B jelenik meg a D csoporttól délebbre, -30° -on, majd 19-ére eltűnik. 20-án a D típusú csoporttól kb. 10° -kal K-re egy B típusú halmaz látható 17-éig, majd 20-án újra feltűnik. 24-én mindkettő nyugszik.

18-a és 24-e között az É-i félgömbön 0° és $+25^\circ$ között 10 db AA halad át a CM-en, B, C, D, A, B, D, D, I, C, D típusúak. Ezekből 7 db nyugszik.

Észlelő	Észl.	Műszer
Bartha Lajos (Budapest)	18	5 L
Csörgits Gábor (Budapest)	2	11 T
Fritz Zoltán (Szombathely)	2	5 L
Hadházi Csaba (Hajdúhadház)	13	16 T
Keszthelyi Sándor (Pécs)	16	Sz
Keszthelyiné Sragner Márta (Pécs)	17	Sz
Kovács Károly (Kunszentmárton)	4	17 T
Kren, Gustav (Zágráb, HR)	20	13 L
Ravasz Bálint (Oroszáza)	3	5 L
Vida Tibor (Pécs)	24	20x60 B
Észlelések száma:	119	
Észlelt napok száma:	23	
Foltcsoport MDF:	9,8	
Fáklyamező MDF:	4,6	

Rövidítések: AA= aktív terület, MDF= átlagos napi gyakoriság, PU= penumbra, U= umbra, CM= centrálmeridián.

Dátum	AA	F	Dátum	AA	F	Dátum	AA	F
1.	6	4	11.	7	3	21.	10	3
2.	10	3	12.	10	5	22.	11	5
3.	9	5	13.	9	6	23.	-	-
4.	8	4	14.	9	4	24.	10	4
5.	-	-	15.	-	-	25.	10	-
6.	-	-	16.	9	-	26.	-	-
7.	12	6	17.	-	-	27.	12	6
8.	-	-	18.	8	5	28.	13	5
9.	-	-	19.	9	5	29.	13	7
10.	7	3	20.	13	5	30.	-	-

19-én kel egy óriás F típusú csoport nagy fáklyamezővel, -15° és -20° között. Mögötte 20-án kel -18° -on egy nagy monopolár, mely 26-án halad át a CM-en, ekkor 54 ezer km átmérőjű. Az F típusú csoport hossza kb. 130 ezer km, sok kis folt nagy közös PU-val, amely 22-ére feldarabolódik. 24–25-én van a CM-en; 1-jén és 2-án nyugszanak.

22-én kel $+20^\circ$ -on egy csoportthalmaz, melyből 27-ére már csak sok kisebb csoportot figyelhetünk meg a helyén. Közülük egy D típusú 29-én van CM-en $+13^\circ$ -on.

27-én egy D és egy monopolár látható -12° -on, a DK-i negyedben.

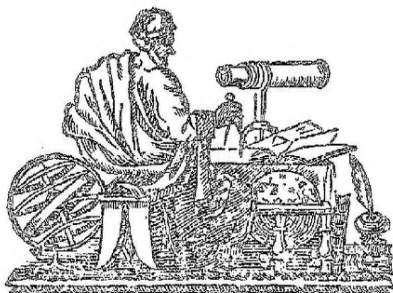
28-án kel egy A típusú csoport $+5^\circ$ -on, majd 29-én egy újabb AA kel az egyenlítő közelében. Csak 29-én látható egy pórushalmaz -27° -on, épp a CM-en.

ISKUM JÓZSEF–KRISTA LARISZA

Változás a rovat élén

Kérem a napészlelőket, hogy 2002. januári észleléseiket már Krista Larisának küldjék, ugyanis ő veszi át a naprovat összeállítását és az észlelések feldolgozását (tehát a február elején esedékes beküldéskor már az új rovatvezetőnek kell továbbítani a beszámolókat). Címe: Krista Larisza, 1213 Budapest, Puli sétány 16., 1/6., e-mail: 02ckrl@apaczai.rulez.org

Minden észlelőnek nagyon köszönöm a kereken 25 éves együttműködést, melynek során észlelések ezreit küldték be, ezzel is elősegítve a hazai napészlelési kultúra fennmaradását. (Iskum József)

Minden kedves Olvasónknak
kellemes karácsonyi ünnepeket
és boldog új évet kívánunk!

MCSE

Metszet Pálóczi Horváth Ádám „Log-rövidebb
nyári éjtszaka” c. művéből (Pozsony, 1791)